

**DETAILED SYLLABUS of M. A. (EDUCATION)
SECOND SEMESTER**

MAEduE -211 ENVIRONMENTAL EDUCATION

UNIT	COURSE CONTENT	Credit
1	પર્યાવરણ શિક્ષણ સંકલ્પના	1
1.1	પર્યાવરણનો અર્થ, સંકલ્પના, સ્વરૂપ, મહત્વ	
1.2	પર્યાવરણ શિક્ષણની ઐતિહાસિક ભૂમિકા, પરિભાષા અને સંકલ્પના, મહત્વ, ઉદ્દેશ્યો અને હેતુઓ, કાર્યક્ષેત્ર	
1.3	કુદરતી સ્ત્રોતોની જાળવાણી: જળ, જમીન, વાયુ અને જંગલ	
2	જૈવિક વૈવિધ્ય અને પર્યાવરણ સંરક્ષણ	1
2.1	જૈવિક વૈવિધ્ય (સંકલ્પના, પર્યાવરણ સાથે સંબંધ, મહત્વ, પડકારો અને ઉપાયો, જૈવિક વૈવિધ્ય સ્તરે કામ કરતી ગુજરાત સ્તરે સંસ્થાઓ)	
2.2	પર્યાવરણ શિક્ષણ અભ્યાસક્રમ (પ્રાથમિક અને માધ્યમિક સ્તરે હેતુઓ, અભ્યાસક્રમમાં સમવિષ્ટ બાબતો અને અન્ય વિષયો સાથે અનુબંધ)	
2.3	પર્યાવરણ સંરક્ષણમાં શાળાઓની ભૂમિકા	
2.4	પ્રદુષણ સંરક્ષણ ક્ષેત્રે કામ કરતી સરકારી અને ખાનગી સંસ્થાઓના નામ અને કાર્યો.	
	જૈવિક વૈવિધ્ય (સંકલ્પના, પર્યાવરણ સાથે સંબંધ, મહત્વ, પડકારો અને ઉપાયો, જૈવિક વૈવિધ્ય સ્તરે કામ કરતી ગુજરાત સ્તરે સંસ્થાઓ)	
3	પ્રદુષણ સમસ્યા અને ઉપાયો	1
3.1	જળ પ્રદુષણ, વાયુ પ્રદુષણ	
3.2	જમીન પ્રદુષણ, દરીયાઈ પ્રદુષણ	
3.3	અવાજ પ્રદુષણ અને અન્ય અન્ય પ્રદુષણ	
3.4	વિવિધ કુદરતી અને માનવ સર્જિત આપત્તિઓ: સ્વરૂપ અને વ્યવસ્થાપન	
4	ઉર્જા અને ઉર્જા સ્ત્રોત	1
4.1	પુનઃપ્રાપ્ય અને અપ્રાપ્ય ઉર્જા અને ઉર્જા સ્ત્રોત	
4.2	પુનઃ અપ્રાપ્ય ઉર્જા સ્ત્રોતના નિયમન	
4.3	પર્યાવરણીય નીતિઓ	
4.4	પર્યાવરણ અને આરોગ્ય	
4.5	ભારતીય સંસ્કૃતિ અને પર્યાવરણ	

1. ગુપ્તે આર.વાય(૨૦૧૨), પર્યાવરણ સંહિતા ગુજરાત વિશ્વકોષ ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ
2. ભાયાણી આર.જે.(૨૦૦૫), ચાલો જાગીએ પર્યાવરણને બચાવીએ, પ્રવીણ પ્રકાશન, રાજકોટ